

PO'LAT MO'MIN - O'ZBEK ADABIYOTINING MOHIR SHOIRI

*Xalilova Feruza Abduraximovna**Osiyo xalqaro univertiteti magistri*

Annotatsiya: Po'lat Mo'min — zamonaviy o'zbek adabiyoti vakillaridan biri bo'lib, o'zining she'riyati, nasriy asarlari va dramaturgiyasi orqali milliy qadriyatlar, insoniylik, muhabbat va adolat kabi mavzularni yuksak badiiy darajada ifodalashga erishgan. Uning asarlari xalqning ruhiyati va kundalik hayotiga mos tushuvchi chuqur ijtimoiy-falsafiy mazmun bilan sug'orilgan. Po'lat Mo'minning ijodi o'ziga xos ohang va uslub bilan ajralib turadi, unda xalq og'zaki ijodi hamda zamonaviy badiiy vositalar uyg'unlashgan.

Kalit so'zlar: Po'lat Mo'min, o'zbek adabiyoti, zamonaviy ijod, she'riyat, nasr, dramaturgiya, milliy qadriyatlar, insoniylik, adolat, badiiy uslub.

Po'lat Mo'min (1922-2004) o'zbek adabiyotida o'ziga xos o'rin egallagan iste'dodli shoirlardan biridir. U o'zining samimiy va xalqona she'rlari bilan o'zbek adabiyoti xazinasini boyitgan. Shoirning ijodi inson qalbining nozik tomonlarini ochib beruvchi, hayotga, tabiatga va Vatanga bo'lgan mehrni ifodalovchi asarlar bilan to'la.

Po'lat Mo'min 1922-yilda Toshkent viloyatining Zangiota tumanida tug'ilgan. Uning bolaligi ikkinchi jahon urushi yillariga to'g'ri kelgan bo'lib, bu davr shoirning dunyoqarashi va ijodiga kuchli ta'sir ko'rsatgan. Shoir o'rta maktabni tugatgach, Toshkent davlat universitetida (hozirgi O'zbekiston Milliy universiteti) tahsil olgan. U adabiyot va san'atga bo'lgan qiziqishi sababli yoshligidan she'rlar yoza boshlagan.

Po'lat Mo'minning ilk she'rlar to'plami — «Sayrang, qushlar (1949). Shundan keyin uning «Tong kuylari» (1949), «Oltin boshloqlar» (1951), «Tish cho'tkasi ertagi» (1955), «Hunardan unar» (1958), «To'g'ri o'sgan gul bo'lur» (1960), «Aql qayerda bo'lar» (1962), «Oltin nay» (1967), «Yaxshilarga o'xshasam» (1968) kabi asarlar. Uning ijodi o'zbek xalqining urf-odatlarini, qadriyatlari va turmush tarzi bilan uzviy bog'liq.

Po'lat Mo'min o'z she'rlarida xalqona ohang va obrazlardan keng foydalangan. Uning asarlarida inson qalbining nozik tomonlari, mehr-muhabbat, hayotga bo'lgan muhabbat va tabiat go'zalliklari yuksak badiiylik bilan tasvirlangan. Shoir she'riyatida quyidagi asosiy mavzular alohida o'rin tutadi:

1. Vatanparvarlik: Po'lat Mo'minning ko'plab she'rlarida Vatanga bo'lgan cheksiz mehr va sadoqat ifodalangan. U Vatanni nafaqat geografik joy, balki inson qalbining bir qismi sifatida tasvirlaydi.
2. Tabiat va hayot: Shoir tabiatni inson hayoti bilan uyg'unlikda ko'rib, uning go'zalligini she'riy misralar orqali ifoda etgan. Uning she'rlarida bahor, tong, quyosh va boshqa tabiat manzaralari keng o'rin olgan.
3. Insoniy munosabatlar: Po'lat Mo'min insonlar o'rtasidagi mehr-oqibat, do'stlik va oila qadriyatlarini o'z she'rlarining markaziga qo'ygan. U inson qalbidagi sevgi va samimiyatni o'ziga xos badiiylik bilan yoritgan.

Po'lat Mo'min o'zining boy ijodi orqali o'zbek she'riyatini yangi badiiy izlanishlar bilan boyitdi. U xalq tiliga yaqin, sodda va samimiy uslubda ijod qilgan. Uning she'rlari xalq orasida keng tarqalib, ko'plab o'quvchilar qalbidan joy oldi. Shoirning asarlari o'zbek adabiyotida milliy ruh va xalqona ohangning yorqin namunasidir.

Po'lat Mo'minning ijodi nafaqat o'z davrida, balki bugungi kunda ham dolzarbdir. Uning asarlari o'zbek adabiyoti xazinasida munosib o'rin egallab, yangi avlodni Vatanga muhabbat va insoniylik ruhida tarbiyalashga xizmat qilmoqda.

Vatan deganim bu —

Yurak deganim,

Yurakka Vatanim

Kerak deganim.

Vatan deganim bu —

Yurak deganim,

Birov-biroviga

Kerak deganim.

Aslida Vatan bu —

Tug'ilgan joyim,

Birinchi qadamim

Yetgan qo'rg'onim.

Ushbu she'r o'zbek adabiyotining Vatan va insoniylik mavzusiga bag'ishlangan asarlaridan biri bo'lib, unda shoir Vatan tushunchasini inson qalbi va his-tuyg'ulari bilan bog'laydi. Quyida she'rning tahlili berilgan:

She'rning asosiy mavzusi — Vatan va uning inson hayotidagi o'rni. Shoir Vatanni nafaqat geografik hudud, balki inson qalbiga singib ketgan ma'naviy tushuncha sifatida tasvirlaydi. G'oya shundan iboratki, Vatan faqat tug'ilib o'sgan joy emas, balki insonlar o'rtasidagi mehr-oqibat va bir-biriga keraklilik hissi bilan ham bog'liq.

She'rda quyidagi badiiy vositalar qo'llangan:

Tazod: "Yurakka Vatanim / Kerak deganim" kabi misralar Vatan va yurakni bir-biriga qiyoslab, ularning o'zaro bog'liqligini ko'rsatadi.

Tashbeh va ramziy ma'no: Vatan yurak bilan qiyoslanib, uning inson hayotidagi ahamiyati ramziy ma'noda ochib beriladi.

Takror: "Vatan deganim bu" iborasi she'r davomida takrorlanib, asosiy fikrni kuchaytiradi va o'quvchining e'tiborini asosiy g'oyaga qaratadi.

She'r uch qismdan iborat:

Birinchi qismda Vatan yurak bilan bog'lanadi, bu yerda Vatan insonning ichki dunyosi bilan chambarchas aloqada ekanligi ta'kidlanadi.

Ikkinchi qismda insonlar o'rtasidagi mehr-oqibat va keraklilik hissi Vatan tushunchasi bilan bog'lanadi. Bu qism Vatanni insoniy munosabatlar bilan izohlashga urinishdir.

Uchinchi qismda esa Vatanning geografik va tarixiy ma'nosi ochib beriladi: tug'ilgan joy, birinchi qadam tashlangan maskan.

She'rda Vatan tushunchasi keng qamrovli va chuqur falsafiy ma'noda yoritilgan. Shoir nafaqat tug'ilgan joyni, balki insoniy munosabatlar va ichki dunyoni ham Vatan sifatida qabul qilishni taklif etadi. Bu yerda Vatan birlashuv, mehr-oqibat va bir-biriga tayanch bo'lish timsoli sifatida talqin etiladi.

She'r Vatan tushunchasiga yangicha qarashni taklif etadi. Shoirning fikricha, Vatan faqat geografik hudud emas, balki insonning yuragi, hissiyotlari va bir-biriga bo'lgan ehtiyoji bilan chambarchas bog'liq. Ushbu she'r inson qalbida Vatanga bo'lgan mehrni uyg'otish va uni qadrlashga undaydi.

Xulosa

Po'lat Mo'min o'zbek she'riyatining yorqin yulduzlaridan biri bo'lib, uning ijodi xalqning yuragi va ruhiy dunyosini aks ettiradi. Shoirning samimiy va ma'nodor she'rlari o'zbek adabiyotining boy merosi bo'lib qoladi. Po'lat Mo'minning ijodi o'zbek xalqining ma'naviy boyligini anglash va qadrlashda muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar

1. Hojiyeva Nasiba Bahodirovna. (2024). Ta'lim jarayonida boshlang'ich sinflarda texnologiya fanini o'qitish muammosining yoritilish mazmuni. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 2(1),200–206.
2. Hojiyeva Nasiba Bahodirovna. (2024). THE SIGNIFICANCE OF EDUCATIONAL TRAINING IN PRIMARY CLASSES. МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА, 2(2), 439–447.
3. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING METODOLOGIK VA ILMIY ASOSLARI.
4. Hojiyeva, N. (2023). METHODS OF TEACHING MOTHER TONGUE IN PRIMARY CLASSES SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASIS. Modern Science and Research, 2(9), 424-428.
5. Hojiyeva, N. (2023). THE SUBJECT AND TASKS OF THE METHOD OF TEACHING

THE MOTHER TONGUE IN PRIMARY GRADES. *Modern Science and Research*, 2(10), 855-857.

6. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING PREDMETI VA VAZIFALARI.

7. Bahodirovna, H. N. (2023). TA'LIM JARAYONIDA BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISH MUAMMOSINING YORITILISH MAZMUNI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 209-209.

8. Bahodirovna, H. N. (2023). Methodological Foundations of Teaching the Science of Education" in Primary Grades. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 369-372.

9. Hojiyeva, N. B. (2023). MODERN METHOD IN TEACHING MOTHER LANGUAGE LESSONS-USING THE CACOGRAPHY METHOD. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 434-439.

10. Bahodirovna, H. N. (2024). DEVELOPMENT OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS BASED ON EDUCATIONAL COMPETENCIES. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(4), 203-208.

11. Bahodirovna, H. N. (2024). AND ESSENCE OF THE EDUCATIONAL PROCESS. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 328-333.

12. Bahodirovna, H. N. (2023). Prognosis of Placental Insufficiency in Pregnant Women Treated for Coronavirus. *Eurasian Medical Research Periodical*, 20, 228-236.

13. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TARBIYA FANINI O'QITISHNING ASOSIY METOD VA VOSITALARI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 332-338.

14. Hojiyeva, N. B. (2023). INCREASING THE INTEREST OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TEACHING TECHNOLOGY IN PRIMARY GRADES. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 430-433.